

DATOS IDENTIFICATIVOS

Aprendizaxe e Ensinanza de Historia e Historia da Arte na Educación Secundaria

Materia	Aprendizaxe e Ensinanza de Historia e Historia da Arte na Educación Secundaria			
Código	O02M066V04219			
Titulación	Máster Universitario en Profesorado en Educación Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino de Idiomas. Especialidade: Ciencias Sociais. Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Presedo Garazo, Antonio			
Profesorado	Presedo Garazo, Antonio Rodríguez Teijeiro, Domingo			
Correo-e	antonio.presedo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Coñecer os contidos curriculares das materias relativas á especialización docente correspondente.
B2	Coñecer o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procesos de ensino e aprendizaxe respectivos.
B3	Planificar, desenvolver e avaliar o proceso de ensino e aprendizaxe potenciando procesos educativos que faciliten a adquisición das competencias propias dos respectivos ensinos, atendendo ao nivel e formación previa dos estudantes, así como á orientación dos mesmos, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
B4	Buscar, obter, procesar e comunicar información (oral, impresa, audiovisual, dixital ou multimedia), transformala en coñecemento e aplicala aos procesos de ensino e aprendizaxe nas materias propias da especialización cursada.
B5	Contextualizar o currículo que se vaia a implantar nun centro docente participando na planificación colectiva do mesmo.
B7	Deseñar e desenvolver espazos de aprendizaxe, con especial atención á equidade, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a formación cidadá e o respecto aos dereitos humanos que faciliten a vida en sociedade, a toma de decisións e a construción dun futuro sustentable.
B8	Adquirir estratexias para estimular o esforzo do estudante e promover a súa capacidade para aprender por se mesmo e con outros e desenvolver habilidades de pensamento e de decisión que faciliten a autonomía, a confianza e iniciativas persoais.
B9	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e dominar destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar a aprendizaxe e a convivencia na aula e abordar problemas de disciplina e resolución de conflitos

B10	Deseñar e realizar actividades formais e non formais que contribúan a facer do centro un lugar de participación e cultura na contorna no que está situado.
B12	Participar na avaliación, investigación e a innovación dos procesos de ensino e aprendizaxe, comunicando as súas conclusións e as razóns que as sustentan á comunidade educativa e outros profesionais da educación
B14	Coñecer e analizar as características históricas da profesión docente, a súa situación actual, perspectivas e interrelación coa realidade social de cada época.
B16	Traballar en equipo con outros profesionais da educación, enriquecendo a súa formación.
B17	Desenvolver hábitos e actitudes para aprender a aprender ao longo do seu posterior desenvolvemento profesional.
C1	Coñecer as características dos estudantes, os seus contextos sociais e motivacións.
C3	Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
C4	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes.
C5	Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula e no centro, abordar e resolver posibles problemas.
C6	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país.
C8	Promover accións de educación emocional, en valores e formación cidadá.
C9	Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia.
C10	Relacionar a educación co medio e comprender a función educadora da familia e a comunidade, tanto na adquisición de competencias e aprendizaxe como na educación no respecto dos dereitos e liberdades, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas con discapacidade.
C13	Coñecer e aplicar recursos e estratexias de educación no respecto e valor da diversidade lingüística e as súas implicacións educativas.
C14	Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
C15	Coñecer os contidos que se cursan nos respectivos ensinós.
C16	Coñecer a historia e os desenvolvementos recentes das materias e as súas perspectivas para poder transmitir unha visión dinámica das mesmas.
C17	Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
C18	Coñecer os desenvolvementos teórico-prácticos do ensino e a aprendizaxe das materias correspondentes.
C19	Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
C20	Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
C21	Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudantes.
C22	Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
C23	Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.
C24	Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
C25	Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade.
C26	Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.
C27	Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.
C28	Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.
C29	Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente.
D1	Utilizar bibliografía e ferramentas de procura de recursos bibliográficos xenerais e específicos, incluíndo o acceso por Internet.
D2	Xestionar de forma óptima o tempo de traballo e organizar os recursos dispoñibles, establecendo prioridades, camiños alternativos e identificando erros lóxicos na toma de decisións.
D3	Potenciar a capacidade para o traballo en contornas cooperativas e pluridisciplinarias

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
1.- Acadar unha bagaxe de coñecementos que permita comprender os elementos principais do proceso de ensino-aprendizaxe nas disciplinas de Historia e Historia da Arte.	B1 B2 B5 C6 C16 C17 C18 C26 D1 D2

2.- Estabelecer a fundamentación teórico-práctica dos aspectos didáctico-organizativos sobre os que se asenta a práctica docente nas disciplinas de Historia e Historia da Arte.	B4 B7 B14 C3 C4 C5 C8 C14 C15 C19 C20 D1 D2
3.- Conceptos e procedementos básicos do ámbito didáctico e curricular nas disciplinas de Historia e Historia da Arte.	B5 B8 B10 C8 C9 C10 C14 C20 C24 D1 D2 D3
4.- Desenvolver capacidades para afrontar o deseño e posta en práctica de metodoloxías didácticas axeitadas ás disciplinas de Historia e Historia da Arte.	B9 B16 B17 C1 C13 C21 C22 C24 C25 D3
5.- Potenciar unha actitude positiva e crítica cara o desenvolvemento da actividade profesional do docente e do seu rol no proceso de ensino-aprendizaxe nas disciplinas de Historia e Historia da Arte.	B3 B12 C23 C27 C28 C29 D2 D3

Contidos	
Tema	
A Historia como disciplina	Evolución conceptual e metodolóxica. As estratexias ensino-aprendizaxe da Historia e a súa evolución no Estado español.
A integración da Historia da Arte no ensino medio.	A reflexión histórico artística como vía dunha formación integral.
Perfís do alumnado de Historia.	Dificultades de aprendizaxe. Conceptualización. As relacións espazo-temporais. As variabeis históricas e a súa interrelación A multicausalidade.
Perfís do alumnado de Historia da Arte.	Dificultades de aprendizaxe. A problemática do vocabulario técnico. A interpretación da imaxe artística A relación da arte co medio cultural e social.
Metodoloxía e recursos	Adaptación aos ritmos de aprendizaxe. O tratamento da información e os usos das fontes no ensino secundario: documentos, textos, imaxes, cartografía, prensa, ... Recursos audiovisuais. TICS. Saídas didácticas.

A programación.

Dificultades da programación.
O coñecemento da lexislación.
Adaptación da lexislación á nosa realidade.

Avaliación.

Criterios e procedementos de avaliación das aprendizaxes.
As ferramentas da avaliación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	14	40	54
Estudo de casos	4	15	19
Saídas de estudo	6	15	21
Resolución de problemas de forma autónoma	4	20	24
Resolución de problemas	4	6	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	4	4
Exame de preguntas de desenvolvemento	0	6	6
Práctica de laboratorio	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Evolución histórica e o desenvolvemento recente das disciplinas de Historia e Historia da Arte, así como as perspectivas para poder transmitir unha visión dinámica das mesmas.
Lección maxistral	Explicación dos contidos da materia polo profesor.
Estudo de casos	Análise e preparación dun tema de Historia, e preparación de recursos para o seu uso na aula.
Saídas de estudo	Visita a un centro artístico. Propoñemos a catedral de Ourense.
Resolución de problemas de forma autónoma	Elaboración dunha guía didáctica sobre unha película ou documental para usar na aula.
Resolución de problemas	Traballar textos históricos. Traballar coa mitoloxía e a Biblia para comprender a Historia da Arte.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	A atención personalizada consistirá na orientación e resolución de dúbidas relacionadas co estudo de casos e análise de situacións tanto de forma presencial como a través da plataforma de teledocencia.
Saídas de estudo	A atención personalizada consistirá na orientación e resolución de dúbidas relacionadas coas saídas de estudo ou as prácticas de campo, tanto de forma presencial como a través da plataforma de teledocencia.
Resolución de problemas de forma autónoma	A atención personalizada consistirá na orientación e resolución de dúbidas relacionadas cos problemas e exercicios propostos tanto de forma presencial como a través da plataforma de teledocencia.
Probas	Descrición
Práctica de laboratorio	A atención personalizada consistirá na orientación e resolución de dúbidas relativas ás diferentes probas previstas tanto de forma presencial como a través da plataforma de teledocencia.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Estudo de casos	Elaboración razoada dunha Unidade Didáctica de Historia ou de Historia da Arte.	40	B1 B2 B3 B5 B12 B16 B17	C5 C6 C8 C9 C10 C14 C16 C17 C18 C19 C22 C23 C24 C25 C26 C27 C28 C29	D1 D2 D3
Saídas de estudo	Elaboración de material didáctico en Historia.	20	B4 B7 B8 B10	C4 C5 C21 C22 C24 C26 C27 C28 C29	D1 D2
Resolución de problemas de forma autónoma	Preparar unha saída didáctica en Historia da Arte.	20	B3 B4 B5 B10 B16 B17	C8 C17 C20 C24 C26 C28	D1 D2 D3
Resolución de problemas e/ou exercicios	Traballo con textos históricos e material artístico nas disciplinas de Historia e Historia da Arte	10	B1 B4 B5 B8 B17	C1 C3 C10 C18 C27 C28 C29	D1 D2 D3
Exame de preguntas de desenvolvemento	Selección, análise e relación de conceptos de Historia e Historia da Arte	5	B1 B5 B8 B9	C3 C6 C25 C27 C28 C29	D1 D3
Práctica de laboratorio	Valoración do traballo atendendo á súa orixinalidade e calidade expositiva.	5		C5 C24 C29	D2

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que non supere a materia por avaliación continua, ou ben que non asista regularmente a clase ou ben que opte pola avaliación global, terá que realizar unha proba na data que marque o calendario do mestrado para os exames oficiais (será feita pública oportunamente). Esta proba suporá o 100% da puntuación e constará dalgunhas das actividades pautadas para a materia que se deberán realizar e expoñer ese mesmo día.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Souto, X.M., **Didáctica de la Geografía. Problemas sociales y conocimiento del medio**, Serbal, 1998

Bibliografía Complementaria

Aguirre, I., **Teorías y prácticas en educación artística**, 2000,

Altamira, Rafael., **La enseñanza de la Historia.**, 1997,

Armas Castro, Xosé (coordinador), **Ensinar e aprender historia na educación secundaria**, 1994,

Armas Castro, Xosé (coordinador), **Ensinar Historia de Galicia. Aspectos historiográficos e didácticos**, 2002,

Aussouline, Pierre., **En el nombre del arte.**, 1990,

- Ávila Ruíz, R. M^a., **Historia del arte, enseñanza y profesores.**, 2001,
- Benejan, P. y Pagés, J. (Coord)., **Enseñar y aprender CCSS, Geografía e Historia en la Educación Secundaria.**, 2002 (3^a ed).,
- Bermejo Barrera, José Carlos., **Pensa-la Historia.**, 2000,
- Cruz Solís, Isabel de., **Enseñar Historia del Arte. Una propuesta Didáctica para Primaria y Secundaria.**, 2009,
- Cuesta Fernández, Raimundo, **Sociogénesis de una disciplina escolar: la Historia.**, 1997,
- Cuesta Fernández, Raimundo, **Clio en las aulas. La enseñanza de la Historia en España entre reformas, ilusiones y rutinas.**, 1998,
- Dorfles, Gillo., **O devir das Artes.**, 1998,
- Fernández Sebastián, Javier., **Cine e Historia en el aula.**, 1989,
- Gallego, Julián, **El cuadro dentro del cuadro.**, 1978,
- Gaya Nuño, Juan Antonio., **El arte europeo en peligro**, 1964,
- Gombrich, E.H., **Historia del Arte**, 1987,
- Martínez-Risco Daviña, Luís., **O ensino da historia no bacharelato franquista (periodo 1936-1951)- a propagação do ideario franquista a través dos libros de texto.**, 1994,
- Martínez-Risco Daviña, Luís., **Arredor da Historia de Galicia: Ensaio sobre o seu ensino e o nacionalismo**, 1997,
- Martínez-Risco Daviña, Luís., **De la inadaptación de la asignatura de "Historia de España" a la estructura del estado. El problema de las naciones periféricas: el caso de Galicia**, 1998,
- Martínez-Risco Daviña, Luís., **A disciplina de Historia no Estado español: Análise do debate sobre a reforma das humanidades**, 1999,
- Ortega y Gasset, José, **La deshumanización del arte y otros ensayos de estética.**, 1987,
- Pérez Garzón, Juan Sisinio., **La gestión de la memoria. La Historia de España al servicio del poder**, 2000,
- Sánchez Prieto, Saturnino., **¿Y que es la Historia? Reflexiones epistemológicas para el profesorado de Secundaria.**, 2005 (2^a ed).,
- VVAA., **La enseñanza de las CCSS.**, 1989,
- ÍBER, **Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia.**,
- www.clasesdehistoria.com,
- www.historiasiglo20.org,
- www.didacticahistoria.org/paginas/recursos.htm,
- www.arteenlasculturas.8m.com,

Recomendacións